

**KOMMUNEN SPERLONGA
(PROVINSEN LATINA)**

HÖJD ÖVER HAVET
55 m

FOLKMÄNGD
3 450 invånare
(430 innanför murarna).

SKYDDSHELGON
San Leone Magno,
första söndagen i september.

TURISTINFORMATION
Ufficio promozione turistica
(turistkontoret)
tel. +39 0771 557000,
vintertid öppet 8–14, 15–17,
sommartid 8–13, 17–21.

VÄGBESKRIVNING
Med bil
från Rom, SS 148 Pontina ända
till Terracina, sedan SS Flacca.
Från Neapel, SS Domiziana
ända till motorvägen Formia-
Cassino, sedan SS Flacca från
Formia.
Med tåg
linjen Rom-Neapel (via
Formia), tågstationen Fondi-
Sperlonga.

AVSTÅND I KM
Rom 127, Neapel 110, Latina
57, Formia 20, Terracina 15,
Gaeta 15.

INTERNET
www.comune.sperlonga.lt.it
comunedisperlonga@tiscali.it

En Homerisk dröm mellan himmel och hav

Platsens själ

Ortnamnet

Härrör från de naturliga grotterna (speluncae) som öppnar sig mot havet. Den mest kända av dessa är Tiberiusgrottan.

Vapenskölden

Föreställer tornen i Sperlongas ljusblå vatten med en mörkgul himmel som bakgrund. De tre tornen Torre Truglia, Torre Centrale och Torre di Nibbio byggdes för att hålla stånd mot barbarernas talrika räder, och symboliserar med andra ord Sperlongas ansatta historia.

Historia

Romartiden: Plinius nämner "platsen med grottan" och Strabo tillägger "här öppnar sig enorma grottor med stora och rika boningar". De naturliga urholkningar som hade lockat förnäma romare att förvandla dessa till lyxiga villor (som Tiberiusgrottan) ska ha övergivits vid 900-talet då piratanfallen tvingade befolkningen att söka skydd på utlöparen S. Magno.
900-talet e. Kr.: namnet har ännu en gång dokumenterats i en handskrift där man nämner "castrum Speloncae". Slottet var omgivet av en mur och hade, som många platser utmed kusterna, en liten kyrka tillägnad S:t Petrus som var fiskare. Från och med **800-talet e. Kr.** och under hela medeltiden är Sperlonga en fiskeby som lever under ett

ständig hot om att angripas av saracenerna.

1135: omnämns kyrkan Sanctae Mariae de Spelonche i Codex Caietanus.

1379: motpåven Clemens VII som är på flykt från Agnani efter att hans trupper lidit nederlag, drar sig undan i Sperlonga.

1534: piraten och saracenen Khair al-Din Barbarossa erövrar och ödelägger byn.

1622: Sperlonga faller på nytt i turkarnas händer.

Särprägel

Den antika byn ligger på en utlöpare av en spetsig klippa vid havet. Den har sina rötter i myten, i Tiberius nymfgrotta, i de "speluncae" (grottor) som har namngett platsen: en plats som smekts av havets upproriska vågor och bebotts av de behagfulla havsfigurer som avbildats i den romerska mosaiken. Innan de saracenska piratanfallen tvingade fiskarna att sätta sig i säkerhet och måla husen vita för att blända de långväga sjörövarna, var det bländande ljuset detsamma som i myten om Odysseus och som följde de kringflackande skeppen i det ljusblå och opålitliga Medelhavet. Tiberius grotta var inredd med stora skulpturer med spelande muskler, inspirerade av den homeriske hjälten äventyr. Sperlongas ursprung härrör från de gamla grekiska legenderna. Dess kalk-

stensgrottor tog emot de behagfulla havsnyfverna: den vackraste, berättar Hesiodos, hette Sperlonga, precis som grottan hon bodde i. Jupiter hade förläskat sig i henne och en natt, medan hon sov på stranden, slog han i form av en brinnande meteorit, ned i marken mellan hennes ben. Sperlongas bländande klippor uppstod ur den jordbävning som det mytiska famntagat orsakade.

Människors minnen

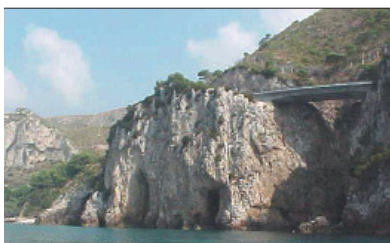
Den latinske historikern Suetonius refererar i "De vita Caesarum" till en händelse som drabbade kejsaren Tiberius i Sperlonga, några dagar efter att han rest

från Rom för att dra sig tillbaka i Campanien: "medan han åt middag i Terracina, i en vacker villa som kallades Spelonca, föll av en händelse ett flertal stora stenblock från ovan. Många middagsgäster och tjänare krossades men han lyckades mot all förmodan undkomma".

Kända personer

Kejsare Tiberius, som efterträdde Augustus år 14 e. Kr. hade ett fantastiskt residens i Sperlonga som han nyttjade till år 26 e. Kr., när ett jordskred satte hans liv på

spel. Han drevs till att flytta till ön Capri där han tillbringade de sista åren av sitt liv och ägnade sig – enligt Suetonius – åt alla slags laster och grymheter. Han återvände aldrig mer till Rom.

Kuriosa

Salvatore Settis i volymen "Laocoonte. Fama e Stile", föreslår i ljuset av upptäckten av marmorstatyerna från Sperlonga, en annan tolkning av historien om den berömda "Laokoongruppen" som bevaras i Vatikanmuseerna. Settis ifrågasätter Bernard Andrete, forskaren som har kopplat skulpturen Laokoongruppen till Tiberius tid, genom att anse att den är en marmorkopia av ett original av brons som skapats av tre skulptörer från Rhodos,

omkring mitten av det första århundradet före Kristus. Eftersom den marmor som påträffats i villan i Sperlonga härrör från år 30 f. Kr., skildrar scener från Odysseen och har inskrifter som Plinius den äldre låtit göra med namnen på de tre upphovsmännen från skulpturen i Vatikanmuseerna, dvs. Agesandro, Polidoro och Atanodoro från Rhodos, bör man dra slutsatsen att Laokoongruppen i Vatikanmuseerna – eftersom dess upphovsmän var aktiva under de första åren av Augustus herravälde – är ett original. Upptäckten av statyerna från Sperlonga är viktig därför att den motsäger alla de som anser att den hellenistiska barockstilen i Laokoongruppens starka patos står i konflikt med den avspända klassiska kulturpolitik som Augustus förespråkade.

Vitkalkade hus för att blända sjörövarna

Sperlonga är en fiskeby mellan Neapel och Rom, högt belägen på en utlöpare av en klippa. Husen är vitkalkade med valvbågar, små trappor och gränder som öppnar och sluter sig, klättrar uppåt och sedan ner igen tills de slutligen mynnar ut vid havet. Stadsplaneringen är typisk medeltid: den utgår från en central stadskärna med hus som lindat sig runt udden i samklang med klippan och som i försvarssyfte omfamnar varandra. På utlöparen San Magno skapades så denna by med en enkel och spontan Medelhavsarkitektur, utrustad med smala gränder och långa trappor syfte att försvåra piraternas fientliga anfall från havet.

Sperlonga

En Homerisk dröm mellan himmel och hav

Under 1000-talet var Sperlonga ett slott omslutet av en ringmur med två portar som i dag är de enda som kvarstår från medeltiden: Portella (eller Porta Carrese) och Porta Marina, huvudporten in till byn. Båda portarna är försedda med familjen Caetanis vapensköld med en örn avbildad. Endast tre av de torn som användes för att spana efter saracenska pirater finns kvar: Torre Truglia uppfördes på en klippa längst ut på Sperlongas udde år 1532, på grunderna av en liknande romersk konstruktion. Tornet byggdes om år 1611, förstördes på nytt 1623 och blomnade åter upp påföljande sekel. Torre Capovento, som är samtida med Torre Truglia, är byggt på en utlöpare av Monte Bazzano och Torre del Nibbio, som ingick i det friherrliga slottet, härrör från år 1500. Efter

ödeläggelsen 1534 passerade nästan ett helt sekel innan livet återvände till Sperlonga som

återuppbyggdes i dess nuvarande form med stormtak och berikades med kyrkor och adelspalats. Bland de arkitektoniska sevärdheterna kan nämnas den mycket gamla Chiesa di Santa Maria di Spelonca, som byggdes under de första åren av 1100-talet med ett klocktorn och latinsk planritning med gallerier mellan pelarna; Chiesa di S. Rocco från 1400-talet; Palazzo Sabella som är byns äldsta och mest betydelsefulla palats, fungerade som tillfällig bostad åt motpåven Clemens VII år 1397. Dess fasad byggdes om på 1500-talet. Slutligen, Tiberiusgrottan, en grotta i en romersk villa som påstås ha tillhört kejsaren. Bostaden var över 300 meter lång och bredd ut sig längs den östra stranden. Där fanns en badanläggning och en rund bassäng som var sammankopplad med en vattenbehållare som användes till fiskuppfödning. Invändigt var grottan inredd med marmor och glasmosaikplattor samt de skulpturer i marmor föreställande Odysseus äventyr som nu finns bevarade på det arkeologiska museet.

LAZIO

Sperlonga

Nöjen och smaker

LOKALA PRODUKTER

Blekselleri med kvalitetsbeteckningen IGP, kvisttomater, körsbärstomater, San Marzanosotomater, rucola och basilika.

LOKALA RÄTTER

De lokala rätterna präglas av ett traditionellt, enkelt kök med t.ex. soppor baserade på fisk, sardeller, bönor och havets frukter. Andra rätter som rekommenderas är "bombolotti" (pasta) med bläckfisksås, spaghetti med tångräkor, och alla havets läckerheter i allmänhet.

UTFLYKTSMÅL

Area Protetta Monumento Naturale di Sperlonga. Promontorio Villa di Tiberio e Costa Torre Capovento – Punta Cetarola har nyligen inrättats som ett skyddat naturområde, för att markera betydelsen av områdets kultur och miljö. Världsnaturfonden förvaltar dessutom Oasi Blu, ett vattenområde med sandstränder i närheten av Villa di Tiberio (tel. +39 0771 7683850). Från Sperlonga kan man göra utflykter längs den antika vägen

Via Flacca, till klipporna längs havet och till två små kustsjöar. Missa inte ett besök i nationalparken Parco Nazionale del Circeo. Den innehåller ett av de mest orörda kusthabitaten, rikt på tät buskvegetation och upp till 20 meter höga sanddynor med mastixträd och lågväxande enbuskar.

EVENEMANG

Premio Grotta di Tiberio, i samband med Settimana Culturale (kulturveckan) i september.

TeatroMare, teaterfestival i juli-augusti.

MUSEER OCH KONSTGALLERIER

Museo Archeologico, inrymmer

de berömda skulpturföremål som hittades vid utgrävningarna 1957. Det handlar om en verklig odyssey i marmor som berättar om fyra episoder av det homeriska epuset: Odysseus som lyfter upp Akilles lik, Skylla som attackerar Odysseus skepp, cyklopen Polyfemos förblindelse och bortrövandet av palladion. Restaureringen av skulpturerna som återfanns i tusentals fragment är ännu inte slutförd. Man antar att upphovsmännen är de tre berömda skulptörerna från Rhodos, som också ligger bakom den berömda Laokoongruppen som i dag finns i Vatikanmuseerna. I museet finns även andra fynd som hörör från

utsmyckningarna funna i Villa di Tiberio.

Spazio 87, konstgalleri.

Laboratorio di Torre Truglia, www.leamsperlonga.it
I Torre Truglia kan man lära känna havsmiljön genom miljöbetingad tematisk didaktik.

SPORT- OCH FRITIDSAKTIVITETER

Segling och vattensporter, kurser och dykning, havsfågelskådning, friklättring, cykelturer och naturvandringar längs den antika vägen Via Flacca.

Inköp

KONSTHANTVERKARE

Battista Ercole
Via Flacca km. 14,600,
tel. +39 0771 549386
Intarsiarbeten i trä.

Cacace Giulia
Via Roma 38,
tel. +39 0771 549380.
Keramik.

Casale Manuela
Hantverk i halm.

DIVERSE

Facili Costumi
Via Giosa,
tel. +39 0771 549524.

Bjoux
Piazza della Repubblica 13,
tel. +39 0771 557004.

Maprao
Via F. Tosti 20,
tel. +39 0771 548451.

Restauranger

RESTAURANGER

Gli Archi
Via Ottaviano 17,
tel. +39 0771 548300.

La Bisaccia
Via Romita 19,
tel. +39 0771 548576.

Laocoonte
Via C. Colombo 4,
tel. +39 0771 548122.

Amyclae
Via C. Colombo 77,
tel. +39 0771 548545.

Corallo
Corso Leone 3,
tel. +39 0771 548060.

La Conchiglia
Corso San Leone,
tel. +39 0771 548233.

La Lanterna
Via C. Colombo,
tel. +39 0771 7548083.

La Nave
Via Salette,
tel. +39 0771 548270.

La Siesta
Via Orticello 15,
tel. +39 0771 548617.

Seylla
Via San Rocco 26,
tel. +39 0771 549652.

Tirreno
Via C. Colombo,
tel. +39 0771 548932.

Torre Truglia
Via Torre Truglia,
tel. +39 0771 549597.

Inkvartering

RESIDENZE

Costa Khair al-Din
Via Fontana della Camera 18,
tel. +39 0771 549634.

Punta Catarola
Montepiano,
tel. +39 0771 548372.

Florenza Residenza
Via Ottaviano 3,
tel. +39 0771 54260.

HOTELL

Aurora
Via C. Colombo 115,
tel. +39 0771 549266.

Hotel Belvedere
Via Fontana della Camera,
tel. +39 0771 557057.

La Sirenella
Via C. Colombo 25,
tel. +39 0771 549186.

Miralago
Via Flacca km. 11,
tel. +39 0771 548725.

Park Hotel Fiorelle
Fiorelle,
tel. +39 0771 54092.

Amyclae
Via C. Colombo 77,
tel. +39 0771 54051.

Corallo
Corso Leone 3,
tel. +39 0771 54060.

Grazia
Via M. A. Colonna 10,
tel. +39 0771 54223.

Marconi
Via S. Rocco 34,
tel. +39 0771 54006.

Major
Via Romita,
tel. +39 0771 549245.

Tiberius
Via Flacca, km. 16,
tel. +39 0771 54107.

Hotel Club
Torre Capovento
Via Flacca km. 17,
tel. +39 0771 549756.

AGRITURISMO

Villa Prato
Prato 3,
tel. +39 0771 549770,
www.agriturismovilla.prato.it,
Medelhavskök.

PARKERING FÖR HUSBILAR

Camping La Califfa,
Lago Lungo,
tel. +39 0771 54356.

Camping Nord-Sud,
Via Flacca km. 15,500,
tel. +39 0771 54255.